

Na osnovu člana 174. stav 1. i 4. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 8. b) Odluke o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja („Službeni glasnik općine Srebrenik“, broj: 06/05, 09/09 i 02/11) i člana 11. Privremene statutarne odluke grada Srebrenik („Službeni glasnik grada Srebrenik“, broj: 1/19), na prijedlog Gradonačelnika, na sjednici održanoj dana: 18.10.2021. godine, Gradsko vijeće grada Srebrenika, d o n o s i:

PROGRAM RAZVOJA
ZAŠTITE I SPAŠAVANJA LJUDI I MATERIJALNIH DOBARA
OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA U GRADU SREBRENIKU
za period 2021 - 2026. godina

S A D R Ž A J	
UVOD	
	UVOD
I	ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI
II	STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I POSTIGNUTOM STEPENU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
III	PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
IV	OSNOVNI CILJEVI, ZADACI I NAČIN OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZACIJU SNAGA CIVILNE ZAŠTITE – SNAGA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
V	OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA OBUČAVANJA I OSPOSOBLJAVANJA U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU
VI	PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA
VII	ZAVRŠNI DIO

UVOD

Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća grada Srebrenik (u daljem tekstu: Program razvoja), pored Procjene ugroženosti i Plana zaštite i spašavanja grada Srebrenik od prirodnih i drugih nesreća, predstavlja jedan od osnovnih planskih dokumenata u kojima se utvrđuje organizacija i način funkcionisanja sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara na cjelokupnom području Grada.

Programom razvoja i drugim planskim dokumentima, osigurat će se neprekidan planski proces razvoja cjelovitog sistema zaštite i spašavanja na području Grada, čime će se:

- unaprijediti provođenje i primjena Zakona o zaštiti i spašavanju i drugih zakonskih i podzakonskih propisa koji uređuju ovu oblast,
- stvoriti uslovi za dugoročno planiranje re/organizacije i razvoja struktura civilne zaštite, njihovo opremanje i uvježbavanje za provođenje preventivnih i operativnih mjera zaštite i spašavanja,
- osigurati racionalna, ravnomjerna, ekonomična i efikasna upotreba snaga i sredstava u akcijama zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, u javnom i privatnom vlasništvu,
- obezbijediti bolja sigurnost ljudi i imovine na području Grada, te uslovi za brži i efikasniji oporavak od posljedica nastalih djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,
- obezbijediti potrebne pretpostavke za blagovremeno pružanje pomoći susjednim i drugim općinama/gradovima pogođenim prirodnim i drugim nesrećama, uz uspostavljanje međusobnih odnosa koji će omogućiti da i grad Srebrenik zatraži i dobije pomoć drugih općina/gradova, u slučajevima ekstremnijih ugrožavanja i ispoljavanja prirodnih i drugih nesreća,
- obezbijediti pravovremeno, stručno i efikasno izvršavanje zadataka iz oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara koje pred strukture Civilne zaštite postave Uprave/Štabovi Civilne zaštite Tuzlanskog kantona i Federacije BiH.

U ovom dokumentu prepoznate su opasnosti i date su smjernice za smanjenje rizika od definiranih opasnosti na području Grada, u odnosu na posljedice od vodećih opasnosti po:

- živote i zdravlje ljudi,
- privredu i
- društvenu stabilnost.

Nakon analize rizika od vodećih opasnosti na području Grada u ovom dokumentu, generalni cilj je, realizacijom mjera i aktivnosti iz prijedloga projekata navedenih u ovom dokumentu, smanjiti rizik i ranjivost kompletne gradske zajednice, kako strukturalnu, socijalnu tako i ekonomsku.

Dosadašnja globalna iskustva pokazuju da ranjivost nacionalnih i lokalnih zajednica na katastrofe i velike nesreće, opada sa rastom njihove ukupne razvijenosti.

Petogodišnji Program razvoja zaštite i spašavanja predstavlja kontinuitet razvoja sistema zaštite i spašavanja usklađenog sa Programom razvoja zaštite i spašavanja za predhodni petogodišnji period 2016 – 2021 godina.

S ovim u vezi, Program razvoja zaštite i spašavanja će i dalje sadržavati elemente koji su po svojoj suštini kontinuirani, djelimično provedeni i one koji nisu u potpunosti provedeni.

Oni dijelovi ranijeg Programa razvoja koji su provedeni, biće samo pomenuti/naznačeni i na njima se više neće zadržavati administrativni, organizacijski, operativni, tehnički i svaki drugi razvoj sistema zaštite i spašavanja.

I – ZAKLJUČCI IZ PROCJENE UGROŽENOSTI

Dominantne opasnosti na području Grada, možemo podijeliti na:

- Hidro-meteorološke (poplava, suša, visoki snijeg i snježni nanosi, led/grad,)
- Geološke (zemljotres i klizišta)
- Geofizičke – tehnogene (slijeganje tla) i
- druge opasnosti kao što su: epidemije, epizootije, požari, radijacijsko – hemijsko – biološko onečišćenje zraka, vode, tla, zagađenje minsko – eksplozivnim sredstvima, saobraćajne nesreće, klimatske promjene i dr.

Dominantne opasnosti na području Grada su poplave, zemljotres, klizišta i slijeganja tla. Rizici od poplava, zemljotresa, klizišta i slijeganja tla zahtijevaju sveobuhvatnu intervenciju, a stepen utjecaja po cjelokupnu zajednicu može biti veoma ozbiljan do katastrofalan.

U odnosu na iskustva i vjerovatnost pojave, rizici od pojave poplava i klizišta su vrlo vjerovatni, a od zemljotresa mogući.

Vrste prirodnih i drugih nesreća i područje njihovog djelovanja

Prirodnim nesrećama podrazumjevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati, kao što su: poplave, potresi, visoki snijeg i snježni nanosi, odronjavanje i klizanje zemljišta, suša, prolom oblaka, olujni vjetar, masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.

Tehničko-tehnološke nesreće podrazumjevaju nesreće kojima je uzrok ljudski faktor, jer nastaju kao posljedica nepravilnog rada ili izmakle kontrole pri radu. Kod ovih nesreća ljudski faktor može uticati na to da se spriječi njihov nastanak ili ublaži njihovo djelovanje. Sprječavanje nastanka takvih nesreća postiže se time što se u obavljanju poslova koji se odnose na proizvodnju, preradu, upotrebu i skladištenje opasnih materija. U ovu grupu nesreća spadaju između ostalih: požari, ekspanzija i eksplozija opasnih materija i sl.

Ostale nesreće podrazumjevaju velike nesreće u cestovnom, željezničkom i zračnom prometu, nesreće na terenima koji su kontaminirani minsko-eksplozivnim i neeksplozivnim ubojnim sredstvima.

Navedene prirodne i druge nesreće mogu zahvatiti, sa manjim ili većim intenzitetom, i to područje svih mjesnih zajednica gradske zajednice Srebrenik.

- Moguće posljedice po ljude i materijalna dobra

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća po ljude i materijalna dobra mogu biti, zavisno od vrste, intenziteta i vremena trajanja prirodne i druge nesreće, od minimalnih posljedica do posljedica koje ugrožavaju zdravlje i živote ljudi i pričinjavaju velika oštećenja ili potpuno uništavaju materijalna, kulturna i druga dobra.

Posljedice djelovanja prirodnih i drugih nesreća mogu se negativno odraziti i na stanje prirodne okoline, odnosno može doći do znatnog pogoršanja ekološkog stanja prirodne okoline.

Neke prirodne nesreće, kao što su: zemljotresi, poplave, klizišta, veliki požari, epidemije zaraznih bolesti, mogu izazvati katastrofalne posljedice sa velikim brojem povrijeđenih i poginulih/umrlih lica, te sa materijalnim štetama ogromnih razmjera.

- Organizacija zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom stanja

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće, organizacija zaštite i spašavanja, struktura civilne zaštite i drugih subjekata zaštite i spašavanja, u ovoj fazi, treba da bude u skladu sa opasnostima koje treba preduprijeti.

Poseban značaj u preventivnoj fazi zaštite i spašavanja imaju Službe jedinstvenog organa uprave koje u okviru svoje redovne djelatnosti treba da posebnu pažnju posvete provođenju mjera koje doprinose zaštiti građana i materijalnih dobara (izrade projekata/elaborata te čišćenje i regulacija riječnih korita, izrade projekata te izvođenje sanacija klizišta, beskompromisno suzbijanje bespravne gradnje i sječe šumskih površina, sprječavanje nastanka divljih deponija smeća i sl.).

Također treba imati dobro organizovane, opremljene i osposobljene Službe zaštite i spašavanja, kao i povjerenike civilne zaštite u preduzećima i drugim privrednim subjektima, naročito onim koji u svom procesu rada rade sa opasnim i lakozapaljivim materijama, za preduzimanje odgovarajućih aktivnosti u cilju provođenja preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, a naročito od raznih vrsta tehnoloških nesreća.

U budžetu Grada je neophodno, pored namjenskih sredstava zaštite i spašavanja, obezbijediti i rezerve finansijskih sredstava iz redovnih sredstava budžeta koja treba čuvati na posebnom računu i akumulirati za potrebe pružanja pomoći i plaćanja troškova spasilačkih operacija odnosno otklanjanja posljedica prirodnih i drugih nesreća.

Posebnu pažnju posvetiti u planiranju obezbjeđenja kapaciteta za smještaj evakuisanih/razmještenih građana, prikupljene humanitarne pomoći, centara za raspodjelu pomoći, centara za evidentiranje šteta, podataka o povrijeđenim, nestalim, umrlim i poginulim i sl.

Osposobljenost građana za preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju preventivne zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i osposobljenost građana za poslove samozaštite i međusobne zaštite, ima ogroman značaj u zaštiti i spašavanju.

Faza spašavanja

U ovoj fazi je od posebne važnosti postojanje dobro organizovanih, popunjenih, opremljenih i osposobljenih: Gradske službe civilne zaštite i Gradskog štaba civilne zaštite koji djeluju neposredno pred proglašenje i za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području Grada; maksimalna uključenost svih Gradskih službi za upravu, Službi zaštite i spašavanja formiranih u privrednim preduzećima i drugim subjektima i pravnih lica koja po svojoj kadrovskoj, tehnološkoj i tehničkoj strukturi mogu doprinijeti sistemu zaštite i spašavanja.

U akcijama spašavanja od posebne važnosti je dobra organizacija evakuacije/razmještaja ljudi, domaćih životinja i najnužnijih materijalnih dobara, sa područja pogođenog prirodnom i drugom nesrećom, te zbrinjavanje evakuisanog/razmještenog stanovništva u privremenim objektima/prostorima i obezbjeđenje neophodnih životnih namirnica i drugih neophodnih sredstava za normalan život evakuisanih/razmještenih osoba.

Neophodno je ostvariti maksimalnu efikasnost u angažovanju ljudi i materijalno-tehničkih sredstava od privrednih društava i drugih pravnih subjekata kao i građana koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za zaštitu i spašavanje.

Vrlo je važno pravovremeno, istinito i potpuno informisanje građana o svim bitnim činjenicama vezanim za prirodnu i drugu nesreću koja se dogodila na određenoj teritoriji, u cilju što boljeg upoznavanja građana o intenzitetu i posljedicama prirodne i druge nesreće, kao i u cilju preduzimanja odgovarajućih mjera samozaštite i međusobne pomoći od strane građana.

Faza otklanjanja posljedica

U fazi otklanjanja posljedica djelovanja prirodne i druge nesreće aktivnu ulogu treba da uzmu, osim struktura civilne zaštite, javna preduzeća, privredna društva, drugi pravni subjekti i redovne službe i institucije Gradskih i kantonalne vlasti.

Otklanjanje posljedica prirodne i druge nesreće treba da se realizuje na maksimalno efikasan način i u najkraćem mogućem roku, kako bi se na području pogođenom prirodnom i drugom nesrećom uspostavili minimalni/normalni uslovi za odvijanje života i rada.

Za ovo je od posebne važnosti odmah po prestanku prirodne i druge nesreće, angažovati sve raspoložive ljudske i materijalne snage na sanaciji oštećenih i uništenih stambenih, privrednih, infrastrukturnih objekata i najvažnijih javnih objekata (zdravstvo, školstvo, javne institucije i drugo).

Kao posebno važna aktivnost treba da bude povratak privremeno evakuisanog/razmještenog stanovništva u svoje domove i pomoć stanovništvu u normalizaciji života, na čemu treba da se angažuju, pored struktura civilne zaštite i organi Gradske i kantonalne vlasti.

Odmah po prestanku djelovanja prirodne i druge nesreće neophodno je angažovati Gradsku komisiju za utvrđivanje i procjenu šteta, i pristupiti objektivnoj procjeni pričinjenih materijalnih i drugih šteta usljed djelovanja prirodne i druge nesreće, u skladu sa odgovarajućim podzakonskim aktom/Uredbom, koji je donesen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju.

Također je veoma važno na organizovan način vršiti prihvati, privremeni smještaj i raspodjelu dobivene pomoći ugroženom stanovništvu od strane svih društvenih subjekata, humanitarnih međunarodnih i domaćih organizacija.

Da bi se kvalitetno obavila ova aktivnost, neophodno je pronaći odgovarajući skladišni prostor za potrebe smještaja i sortiranja humanitarne robe koja od strane različitih domaćih i međunarodnih organa i organizacija pristiže na područje Grada.

Potrebno je u potpunosti iskoordinirati rad svih organizacija koje se bave obezbjeđenjem i podjelom humanitarne pomoći ugroženom stanovništvu.

Mjere, snage i sredstva zaštite i spašavanja koje će provoditi Gradske službe za upravu i snage civilne Zaštite

Faza preventivne zaštite

U zavisnosti od vrste prirodne i druge nesreće neophodno je provoditi preventivne mjere, koje se trebaju realizovati na bazi određenih planova i programa i na dugoročnoj osnovi. To je posebno važno kod prevencije prirodnih i drugih nesreća koje mogu izazvati ozbiljne posljedice po zdravlje i živote ljudi kao i na materijalna dobra.

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Zaštita okoliša (plavljenje, klizišta, zagađenje okoline)
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda,
- Zaštita životinja i namirnica životinjskog porijekla.
- i druge mjere po procjeni.

Faza spašavanja

U ovoj fazi se provode slijedeće mjere:

- Evakuacija/pomijeranje/izmiještanje ljudi i materijalnih dobara
- Zbrinjavanje ugroženih i nastradalih
- Zaštita i spašavanje od rušenja
- Zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom
- Zaštita i spašavanje od požara
- Zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava
- Prva medicinska pomoć
- Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla
- Zaštita okoliša
- Zaštita bilja i biljnih proizvoda i druge mjere po procjeni.

Strukture civilne zaštite, sve navedene mjere zaštite i spašavanja ljudi i materijalni dobara od prirodnih i drugih nesreća, provode u saradnji/koordinaciji sa svim Gradskim službama, privrednim društvima, javnim preduzećima, i drugim subjektima čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje.

Faza otklanjanja posljedica

U zavisnosti od prirodne i druge nesreće koja je zadesila određeno područje, u fazi otklanjanja posljedica od ispoljene prirodne i druge nesreće preduzimaju se sve mjere koje doprinose što bržoj normalizaciji stanja na ugroženom području, odnosno stvaranja osnovnih uslova za normalan život i rad.

U ovoj fazi zaštite i spašavanja Grad Srebrenik ima važan zadatak da iz budžeta obezbijedi finansijska sredstva za sanaciju šteta nastalih usljed prirodne i druge nesreće, a prije svega za sanaciju najvažnijih infrastrukturnih objekata – iz svih oblasti društvenog organizovanja, od kojih zavisi uspostavljanje normalnog života na nastradalom području.

S tim u vezi, odmah po proglašenju prestanka stanja prirodne ili druge nesreće neophodno je vršiti rebalans gradskog budžeta te u istom obezbijediti potrebna sredstva za plaćanje troškova nastalih provođenjem spasilačkih akcija i otklanjanja posljedica.

Angažovanje organa uprave, crvenog križa, vjerskih i građanskih humanitarnih organizacija na iniciranju i preduzimanju akcija prikupljanja svake vrste pomoći od federalnih i kantonalnih organa vlasti, domaćih i stranih organizacija i domaćih i stranih humanitarnih organizacija, radi pružanja neophodne pomoći nastradalom stanovništvu, kao i radi sanacije oštećenih i uništenih infrastrukturnih i drugih objekata.

U ovoj fazi se vrši procjena pričinjenih materijalnih šteta od strane Gradske komisije za utvrđivanje i procjenu šteta, koja ove poslove obavlja u skladu sa propisanom Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća.

Snage civilne zaštite potrebne za realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja

Realizaciju predviđenih mjera zaštite i spašavanja obavljaju sve strukture civilne zaštite:

- Služba za civilnu zaštitu,
- Gradski štab civilne zaštite,
- Službe zaštite i spašavanja koje su formirane u pravnim licima i udruženjima građana čija djelatnost je od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara,
- Povjerenici civilne zaštite u mjesnim zajednicama i pravnim licima,
- Gradske službe
- Kantonalna uprava civilne zaštite i
- Privredna društva i drugi pravni subjekti s područja Grada

Vrsta i količina MTS-a koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja

Vrsta i količina MTS-a struktura civilne zaštite, koja su potrebna za sprovođenje predloženih mjera zaštite i spašavanja određene su i utvrđene u materijalnim formacijama za sve strukture civilne zaštite.

Za predložene mjere zaštite i spašavanja, također, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće i zavisno od veličine područja koje je zahvaćeno prirodnom i drugom nesrećom, osim MTS-a civilne zaštite koriste se ili angažuju se i odgovarajuća MTS-a privrednih društava, javnih preduzeća i javnih ustanova i građana.

Zbrinjavanje najosnovnijim namirnicama postradalom stanovništvu

- Unificirati obrazac/karton za pojedinačne i zbirne podatke o potrebama unesrećenih u vrstama pomoći,
- Uspostaviti bazu podataka o dodijeljenoj pomoći,
- Uspostaviti centar za koordinaciju prikupljanja i raspodjele pomoći,
- Ažurirati spiskove prostora za skladištenje humanitarne pomoći,
- Ostvariti saradnju sa medijima,

Mjere zaštite i spašavanja koje provode privredna društva i druga pravna lica

U obavljanju poslova zaštite i spašavanja, privredna društva i druga pravna lica provode odgovarajuće pripreme, donose i razrađuju svoje Planove za djelovanje u zaštiti i spašavanju, planiraju i osiguravaju materijalno-tehnička sredstva za provođenje mjera zaštite i spašavanja i organizuju jedinice i povjerenike civilne zaštite, opremaju te jedinice i povjerenike MTS-om i osposobljavaju ih za njihovo učešće u zaštiti i spašavanju.

U slučaju postojanja prirodnih i drugih nesreća i tehnoloških nesreća, sva pravna lica dužna su provoditi odluke Gradskog štaba CZ-e koji upravlja akcijama zaštite i spašavanja na području Grada.

Potrebna finansijska sredstva i mogući izvori finansiranja

Sva pravna lica i druge organizacije i ustanove dužne su da planiraju finansijska sredstva za zaštitu i spašavanje prije svega svoje imovine.

Takođe su dužne da se na zahtjev Gradskog štaba civilne zaštite odazovu i stave na raspolaganje svoje ljudske i materijalne potencijale u svrhu zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

Što se tiče sistema civilne zaštite, Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i dr. nesreća /"Sl.novine F BiH" br. 39/03; 22/06 i 43/10/ u čl.179. navedeno je da se civilna zaštita finansira iz: Budžeta Federacije, kantona i općina, sredstva pravnih lica, osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći, i drugih izvora utvrđenih ovim i drugim zakonom.

Prioriteti u finansiranju od navedenih sredstava bit će usmjereni na: pripremanje, opremanje i obuku Gradskog štaba civilne zaštite; pripremanje, opremanje i obuku Službi zaštite i spašavanja; opremanje pravnih lica (u kojima je osnovana Služba zaštite i spašavanja) u dijelu kada postavljeni zadaci tim licima nadilaze njihove materijalne mogućnosti; nabavka i održavanje sistema za uzbuđivanje stanovništva; prilagođavanje i održavanje zaštitnih objekata za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara; saniranje dijela šteta nastalim prirodnim i drugim nesrećama kao i troškove koji nastanu tokom učešća u provođenju mjera zaštite i spašavanja i to u skladu sa propisom koji reguliše ovu oblast.

Rokovi za obezbjeđenje nabavke planiranih sredstava i opreme

Grad Srebrenik odnosno Gradski štab civilne zaštite svake godine u skladu sa Planom korištenja posebnih sredstava za zaštitu i spašavanje odnosno finansijskim mogućnostima, planira određena finansijska sredstva za ove namjene.

Imajući u vidu sadašnju finansijsku situaciju, rokovi za nabavku navedenih MTS-a i opreme za potrebe opremanja svih struktura civilne zaštite, kao i za edukaciju pripadnika tih struktura, trebaju biti postavljeni u realne vremenske okvire, kada se radi o nabavci odgovarajućih količina MTS-a i opreme, usklađenih sa materijalnim formacijama struktura civilne zaštite.

Međutim, treba voditi računa da se najneophodnija MTS-a i oprema trebaju nabaviti u što kraćem mogućem roku i obezbijediti sredstva za edukaciju i obuku pripadnika struktura civilne zaštite i građana za preduzimanje mjera zaštite i spašavanja.

Planiranje angažovanja nevladinih organizacija i udruženja građana čija je djelatnost u funkciju zaštite i spašavanja, na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

U dosadašnjem periodu bila je zadovoljavajuća saradnja struktura civilne zaštite sa nevladinim organizacijama i udruženjima građana na poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, što u narednom periodu treba, poboljšati i uspostaviti još bolju saradnju sa navedenim organizacijama, na poslovima zaštite i spašavanja.

U narednom periodu potrebno je otkloniti uočene slabosti kod forme „zbrinjavanja“ ugroženih ljudi i to u smislu:

- organizovanja i osnaživanja koordinacije između raznih humanitarnih organizacija u prikupljanju i raspodjeli pomoći postradalom stanovništvu,
- ostvarivanje konkretnije saradnje sa humanitarnim i drugim organizacijama u smislu utvrđivanja prioriteta za dodjelu pomoći, a u skladu sa ažurnim spiskovima o potrebama pomoći.

Planiranje angažovanja sredstava i opreme privrednih društava i drugih pravnih lica i građana na pružanju pomoći u zaštiti i spašavanju

Odgovarajuća MTS-a i oprema privrednih društava i drugih pravnih lica, kao i građana, koji raspolažu sa odgovarajućim sredstvima i opremom za potrebe zaštite i spašavanja, po potrebi se angažuju, zavisno od intenziteta prirodne i druge nesreće, a naročito za vrijeme proglašenja stanja prirodne i druge nesreće na području općine.

II - STANJE ORGANIZOVANOSTI CIVILNE ZAŠTITE I POSTIGNUTOM STEPENU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Polazeći od obaveza općina/gradova u pogledu ostvarivanja prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja i potrebe izvršavanja međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, iz dijela nadležnosti Općine/grada, osnovna načela i opredjeljenja u ovoj oblasti su:

- sve vrste i oblici zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara su humanitarne i nepolitičke naravi, tako da svaki građanin ima pravo na zaštitu i spašavanje ako je prirodnom i drugom nesrećom ugrožen njegov život, zdravlje i imovina,
- u slučaju kada zaprijeti izbijanje ili izbiće prirodna i druga nesreća, zaštita i spašavanje života i zdravlja ljudi ima prednost pred svim drugim zaštitnim i spasilačkim aktivnostima,
- sva pravna i fizička lica imaju pravo i obavezu da samostalno ili skupa sa drugima provode zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća,
- u slučaju kada zaprijeti izbijanje ili izbiće prirodna i druga nesreća svako je dužan pomagati u okviru svojih mogućnosti i sposobnosti, te o mogućnosti izbijanja ili izbijanju nesreće obavjestiti operativni centar civilne zaštite, a po potrebi i druge,
- pomoć u slučaju prirodne i druge nesreće po pravilu je besplatna,
- država i svi njeni nivoi vlasti brinu se po pravilu za pomoć, odnosno socijalnu i drugu zaštitu licima koji je sami sebi ne mogu osigurati,
- planiranje i provođenje preventivnih mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara kontinuirana su obaveza i prioritet svih struktura zaštite i spašavanja,
- informacije o opasnostima koje prijete od prirodnih i drugih nesreća moraju blagovremeno biti dostupne građanima i pravnim licima zajedno sa uputstvima kako da postupe radi samozaštite i zaštite od prirodnih i drugih nesreća,
- pravna i fizička lica koja su vlasnici ili upravljaju imovinom (zemljište, objekti, uređaji, postrojenja i dr.) dužni su ih držati u ispravnom stanju, zaštićene i uređene u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima,
- u slučaju izbijanja prirodne i druge nesreće svako pravno i fizičko lice je nadležno i odgovorno za provođenje mjera zaštite i spašavanja u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, podzakonskim aktima, Programom i Planom zaštite i spašavanja općine/grada i drugim aktima u poslovima iz dijela svoje nadležnosti,
- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje, organizovati tako da su osposobljene da u slučaju prirodne i druge nesreće mogu da djeluju brzo i efikasno, s tim da upotreba snaga i sredstava treba biti srazmjerna sa ugroženošću ljudi i materijalnih dobara, odnosno sa posljedicama koje su nastale ili mogu nastati djelovanjem prirodnih i drugih nesreća,

- snage i sredstva za zaštitu i spašavanje planirati i organizovati u skladu sa Procjenom ugroženosti općine/grada, procjenama ugroženosti pojedinih područja i procjenama ugroženosti pravnih lica i dostupnim materijalno – finansijskim i drugim mogućnostima nosioca planske dokumentacije,

- čuvanje i racionalnu upotrebu sredstava predviđenih za zaštitu i spašavanje, između ostalog, provoditi primjenom opredjeljenja da svako pravno i fizičko lice koje namjerno ili krajnjom nepažnjom prouzrokuje ugroženost ili troškove dodatnog provođenja mjera, odnosno koja su uzrokovala naknadnu štetu trebaju platiti troškove koji tom prilikom nastanu u skladu sa Zakonom o obligacijama,

- pripadnici struktura za zaštitu i spašavanje i drugi koji učestvuju u provođenju mjera zaštite i spašavanja u skladu sa zakonom imaju pravo na zaštitu na radu, o čemu brigu vode njihovi osnivači, poslodavci ili naredbodavci, a u slučaju povrede prilikom izvršavanja mjera zaštite i spašavanja imaju i pravo na liječenje ili obeštećenje,

- osiguranju imovine i lica, kao jednoj od zaštitnih mjera, posvetiti posebnu pažnju, naročito kada se radi o vrijednoj sofisticiranoj opremi i uređajima,

- provođenje mjera zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u miru zasnovat će se na opremljenoj i osposobljenoj strukturi zaštite i spašavanja Grada, ustanova i pravnih lica koja posluju na teritoriji Grada, koja će po potrebi biti pomognuta snagama i sredstvima susjednih općina/gradova, Tuzlanskog kantona i Federacije BiH,

- snage za zaštitu i spašavanje u slučaju rata obavezne su pomoći provođenje humanitarnih načela određenih Ženevskim konvencijama,

- kada kapaciteti Grada, Tuzlanskog kantona i Federacije BiH nisu dovoljni za uspješno provođenje mjera zaštite i spašavanja potrebno je, u skladu sa važećim propisima, planirati korištenje i raspored ljudski snaga i materijalnih sredstava Oružanih snaga BiH, kao i drugih državnih organa sa nivoa Bosne i Hercegovine,

- operativno–planska rješenja koja se odnose na Planove zaštite i spašavanja moraju biti jednostavna, lako razumljiva i provodiva, što će se postići simulacijom konkretnih opasnosti i praktičnih rješenja koja su predviđena za određenu situaciju,

- kod izrade i primjene planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća maksimalno se koristiti preventivnim pristupom planiranja i provođenja mjera zaštite i spašavanja te voditi računa o efikasnošću i ekonomičnošću,

- kod izrade planova zaštite i spašavanja i drugih operativno–planskih dokumenata Grada potrebno se pridržavati pravila da se pravovremeno zaštitimo od poznatih rizika,

- u skladu sa mogućnostima Grada planirati pomoć susjednim i drugim općinama/gradovima ugroženim djelovanjem prirodnim i drugim nesrećama,

U sistemu zaštite i spašavanja primarni cilj je stvoriti pretpostavke kojima će se preventivno djelovati kako bi se destruktivna snaga prirodne ili neke druge sile svela na najmanju mjeru ili eventualno onemogućila u izazivanju ljudskih žrtava i materijalnih razaranja.

S toga, grad Srebrenik nastoji stvoriti uvjete u kojima će planski predvidjeti resurse (snage i sredstva) koji će biti garant uspješnog odupiranja djelovanju prirodnih i drugih nesreća, odnosno u najvećoj mogućoj mjeri umanjiti posljedice razornog djelovanja.

Postojeće stanje organizovanosti struktura zaštite i spašavanja

Na području grada Srebrenika, kao osnovne operativne snage zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, organizovane su Službe zaštite i spašavanja u okviru pravnih lica od značaja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća i to:

- Služba za spašavanje iz ruševina;
- Služba za medicinsku pomoć;
- Služba za vodosnabdijevanje;
- Služba za zbrinjavanje;
- Služba za čistoću i asanaciju terena;
- Služba za zaštitu od požara;

- Služba za zaštitu i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla;
- Služba za spašavanje sa visina

U organizovane Službe zaštite i spašavanja, od njihovog formiranja do danas, ulagana su značajna sredstva s aspekta njihovog opremanja, obučavanja i uvježbavanja.

OSNOVNI PODACI O SISTEMU ZAŠTITE I SPAŠAVANJA				
GRAD: SREBRENİK				
I	STATUS GRADSKE SLUŽBE CIVILNE ZAŠTITE			
	1.	Naziv službe: SLUŽBA ZA CIVILNU ZAŠTITU		
	2.	Status službe	a) Samostalna služba za upravu b) Zajednička služba za upravu	
II	KADROVSKA POPUNJENOST SLUŽBE CIVILNE ZAŠTITE		Broj izvršilaca	
	1.	Rukovodilac službe	1	
	2.	Odsjek za zaštitu i spašavanje	2	
	3.	Odsjek za zaštitu od požara	13	
	4.	Gradski operativni centar	1	
	5.	Ostali	-	
	Ukupno:		17	
III	PROFESIONALNA VATROGASNA JEDINICA		Broj izvršilaca	
	1.	Starješina jedinice	1	
	2.	Profesionalni vatrogasci	12	
	3.	Ostali	-	
	Ukupno:		13	
IV	DOBROVOLJNA VATROGASNA JEDINICA		Broj izvršilaca	
	1.	Komandir jedinice	1	
	2.	Dobrovoljni vatrogasci	20	
	3.	Ostali	-	
	Ukupno:		21	
V	PLANSKA DOKUMENTA		Datum	
			Donošenja	
			Ažuriranja/ Izmjene i dopune	
	1.	Procjena ugroženosti od prirodnih i dr. nesreća	01.10.2015 god	30.01.2017 god
	2.	Program razvoja zaštite i spašavanja	30.05.2016 god	
	3.	Plan zaštite i spašavanja	01.12.2016 god	
	4.	Procjena ugroženosti od požara	12.02.2014 god	25.03.2019 god
	5.	Program razvoja zaštite od požara i vatrogastva	30.05.2016 god	
	6.	Plan zaštite i spašavanja od požara	02.04.2014 god	05.07.2019 god
VI	ORGANIZIRANE SNAGE CIVILNE ZAŠTITE		Broj	
			Snaga	Članova
	1.	Gradski štab civilne zaštite	1	16
	2.	Službe zaštite i spašavanja	8	79
	3.			
	4.			
	SVEGA		9	95

Grad Srebrenik je donio Odluku o organizovanju jedinice civilne zaštite opšte namjene u formaciji voda, sa 21 pripadnikom, ali je još nije popunio.

Jedinica opće namjene civilne zaštite organizovana je unutar pravnog lica „Ingram“ d.d. Srebrenik, koja se može u ekstremnim situacijama, u skladu sa Planom zaštite i spašavanja ovog pravnog lica a po naredbi Gradskog štaba civilne zaštite angažovati na određenim zadacima. Pravno lice je dužno staviti na raspolaganje svoju jedinicu civilne zaštite opšt enamjene Gradskom štabu civilne zaštite kada se za to ukaže opravdana potreba.

Važnost ove jedinice je u tome što ista ima na raspolaganju ogromne materijalno tehničke resurse koje može upotrijebiti na različitim zadacima.

Nije izvršeno imenovanje povjerenika u mjesnim zajednicama.

Poslove povjerenika civilne zaštite u pravilu vrše predsjednici vijeća mjesnih zajednica, jer su oni najzainteresovaniji za stanje u svojoj mjesnoj zajednici, te koordiniranim aktivnostima sa organima uprave provode aktivnosti na uređenju svojih mjesnih zajednica.

Povjerenici su imenovani unutar pravnih lica što predstavlja značajnu snagu civilne zaštite u istima.

„PROTIV-POŽARNA ZAŠTITA I VATROGASTVO U GRADU SREBRENIKU

1. Uvod

Zaštita ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom jedna je od mjera zaštite i spašavanja koja se provodi u okviru civilne zaštite, a koja se organizira u privrednim društvima, objektima pravnih lica, stambenim, javnim i drugim objektima. Pripreme koje se provode u okviru ove mjere obuhvataju: pravne, organizacijske, tehničke, obrazovne i propagandne.

Jedna od osnovnih pretpostavki za uspješnu protivpožarnu akciju zaštite i spašavanja je ostvarivanje koordinacije među nosiocima zaštite od požara i vatrogastva na cjelokupnom prostoru grada Srebrenika i šire.

2. Postojeće stanje

Stanje zaštite od požara u gradu Srebreniku postupno popriva zadovoljavajući nivo.

Osnovni oblici organizovanja vatrogastva su profesionalna vatrogasna jedinica i Vatrogasno društvo u okviru kojeg se razvija dobrovoljna vatrogasna jedinica i vatrogasni podmladak.

Opremanje propisanom opremom, sredstvima i tehnikom Profesionalne vatrogasne jedinice vrši se u kontinuitetu, a vršeno je iz sredstava budžeta Grada, sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje i dijelom iz donacija.

Što se tiče voznog parka u Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici, struktura specijalnih vatrogasnih vozila je sljedeća:

- Jedno komandno vozilo,
- Jedno navalno vozilo,
- dvije autocisterne,
- Jedno vozilo za šumske požare i
- Jedno vozilo za tehničke intervencije (saobraćajne nezgode).

Kontinuirani razvoj gradske jezgre u smislu izgradnje visokih zgrada, upozorava nas na potrebu nabavke specijalnog vatrogasnog vozila sa korpom / zglobna ili teleskopska / radne visine cca 30 metara, kako bi se zaštita od požara mogla što kvalitetnije vršiti i u stambenim zgradama. U narednom petogodišnjem periodu treba nastojati obezbijediti takvo vatrogasno specijalno vozilo.

U odnosu na prošli petogodišnji Program razvoja, profesionalna vatrogasna jedinica je bogatija i operativnija za jedno komandno vozilo i jedno navalno vozilo.

Komandno vozilo, sa propisanim sredstvima i opremom je uređeno u kombi vozilu marke pežo i zadovoljava potrebe vozila za izviđanje požara odnosno rukovođenje akcijama gašenja požara i provođenje drugih vatrogasno-tehničkih intervencija.

Navalno vatrogasno vozilo je obezbijeđeno 2021 godine, putem kredita/lizinga na 60 mjeseci uz avans od 100.000,00 KM, a mjesečna rata kredita iznosi cca 5.100,00 KM.

Svi pripadnici profesionalne vatrogasne jedinice su tokom zadnje dvije godine obezbijeđeni sa novim vatrogasnim intervencijskim uniformama za prilaz vatri, i to za dvije namjene.

Vatrogasne intervencijske uniforme i intervencijske uniforme za šumske požare.

Ovom nabavkom zamijenjene su vatrogasne intervencijske uniforme ranije nabavljene i one koje su stizale kao donacije i kojima je odavno istekao rok upotrebe.

Nabavljene su nasavremenije zaštitne intervencijske čizme za šumske požare i standardne intervencijske čizme za uobičajene intervencije/požare, saobraćajne nesreće i sl.

Također, svim profesionalnim vatrogascima su obezbijeđene dvije vrste savremenih šljemova. Intervencijski zaštitni šljemovi za standardu upotrebu i vatrogasni zaštitni šljemovi za intervencije za šumske požare koji imaju dodatne ventilacijske pogodnosti.

Pored navedenog, obezbijeđena su dva vatrogasna odijela za zaštitu od hemikalija, što u svakom slučaju jača vatrogasnu moć u gašenju požara u specifičnim uslovima gdje se emituju različite vrste hemikalija koje su opasne po vatrogasce i okolinu.

U programskom periodu biće potrebno obezbijediti 3-4 vatrogasna intervencijska odijela za ulazak u vatru, čime će se zaokružiti kompletno opremanje za ličnu zaštitu vatrogasaca, čime će biti u samom vrhu opremljenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Područja razvoja

a) Prevencija i ublažavanje

Normativna uređenost u ovoj oblasti osigurana je kroz:

1. Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 64/09);
2. Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10);
3. Zakon o udruženjima i fondacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02 i 85/07);

Ublažavanje kao viziju novog stanja treba osigurati kroz:

1) Administrativno-stručne mjere:

- nastaviti kontinuiranu nabavku i završavanje propisane vatrogasne opreme, sredstava i tehnike
- poticati u motivirati jačanja snaga iz ove oblasti u vatrogasnom društvu Srebrenik kako bi pripadnici dobrovoljne vatrogasne jedinice bili dobra rezerva i dopuna PVJ u provođenju ove mjere i drugih mjera zaštite i spašavanja.

2) građevinsko-tehničke mjere:

- kao dio prevencije i ublažavanja u zaštiti od požara pri gradnji poštiti primjenu svih preventivnih građevinskih, tehnoloških, tehničkih i organizacijskih, te obrazovnih mjera koje smanjuju rizik od požara i doprinose poboljšanju zaštite od požara;

- osiguranje prostora za smještaj i rad vatrogasnih snaga, za opremanje i njihovo obučavanje, a posebno izgradnju vatrogasnih garaža kako bi specijalna vatrogasna vozila bila zbrinuta tokom hladnih zimskih dana, ali i uspostavio kvalitetan prostor za vatrogasnu radionicu.

Ova mjera koja je definisana u prošlom Programu razvoja se upravo provodi.

b) Pripravnost/spremnost

Elementi koji će osigurati spremnost u ovoj oblasti su:

- razvoj i jačanje vatrogasnih snaga koje će biti najvažniji resurs Gradskog štaba civilne zaštite koji može izvoditi intervencije spašavanja ljudi i materijalnih dobara u svim prirodnim i drugim nesrećama;

- podsticati razvoj dobrovoljnog vatrogastva po mjesnim područjima kroz formiranje ispostava Vatrogasnog društva Srebrenik a posebno u mjesnim područjima Podorašje, Tinja, D.Potok, Sladna i Špionica te njihovo opremanje i obučavanje te stvaranje materijalnih i prostornih uslova za njihov rad koje će biti okosnica razvoja snaga drugog odgovora u svim prirodnim i drugim nesrećama.
- izrada provedbenih propisa na nivou Grada;
- integracija postojećih komunikacijskih resursa i infrastrukture sa operativnim centrom civilne zaštite;
- tehničko-tehnološka usklađenost vatrogasne opreme i tehnike sa normama i standardima Evropske unije;
- razvijanje hidrantske mreže na cijelom području Grada ili obezbjeđenje odgovarajućih rezervi vode;
- stalno ažuriranje odgovarajućih procjena i planova i njihova provjera kroz vježbe simulacije kako bi se smanjilo vrijeme odaziva na intervencije zaštite i spašavanja u hitnim situacijama u pogledu spašavanja ljudskih života i materijalnih dobara;
- plansko povezivanje snaga protivpožarne zaštite sa snagama protivpožarne zaštite susjednih općina/gradova, privrednih društava, naročito u oblasti upravljanja šumama.

c) Odgovor

Smisao jedinstvenog sistema organiziranja protivpožarne zaštite, kao i informacijska povezanost sa operativnim centrom civilne zaštite je u činjenici da će ovaj sistem znatno poboljšati ukupnu spremnost svih subjekata i snaga u sistemu zaštite i spašavanja na cjelokupnom području grada Srebrenika.

Na osnovu navedenog, glavni vid odgovora u ovoj oblasti trebao bi biti:

- postojanje organizirane i opremljene višenamjenske profesionalne vatrogasne jedinice kao snage prvog odgovora, prema modelu zemalja Evropske unije;
- postojanje i organizirane i opremljene dobrovoljne vatrogasne jedinice kao snage drugog odgovora;
- integracija u sistem zaštite i spašavanja svih snaga i resursa na području grada Srebrenika u efikasan mješoviti sistem oslonjen na sofisticiranu komunikacijsku, informatičku i logističku potposru.

d) Oporavak

U početnoj fazi oporavka, organizirane i opremljene vatrogasne jedinice (profesionalne i dobrovoljne) bit će u funkciji i ponijet će veliki teret u gotovo svim akcijama spašavanja i pružanja zaštite, te povezivanje drugih subjekata i učesnika zaštite i spašavanja pa je time ova faza jednako važna kao i odgovor.

4. Provedba

Donošenje propisa na osnovu Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu Federacije i Kantona osnovna je pretpostavka za jačanje organizacijskih, tehničkih, prostornih i drugih uvjeta formiranih vatrogasnih snaga.

Za provedbu ovog strateškog cilja nužna je koordinacija na svim nivoima vlasti, a posebno na nivou Kantona u planiranju, organizaciji, a potom i nabavci odgovarajuće specifične opreme i sredstava, njihovo potpuno uključivanje u sistem zaštite i spašavanja.

5. Akcijski plan

Akcijski plan za realizaciju Programa razvoja sadrži sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) donošenje i ažuriranje propisa na nivou Grada;
- b) donijeti poseban petogodišnji plan organizacije, opremanja i obučavanja vatrogasnih snaga.

Nosioci Akcijskog plana su:

- a) Služba za civilnu zaštitu
- b) Vatrogasno društvo Srebrenik

Planski rokovi:

- a) opremanje i obučavanje vatrogasnih snaga – od 2021. godine do kraja 2026. godine prema posebnom petogodišnjem programu i finansijskim planovima svakog od nosioca planiranja.
- b) Proširenje kapaciteta vatrogasnog doma (garažni prostor) i stvaranje uslova za smještaj i rad snaga zaštite i spašavanja – do kraja 2022. godine.

Procjena očekivanih učinaka realizacije ovog strateškog cilja unaprijed je poznata i sasvim realna.

„OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ZA ZAŠTITU I SPAŠAVANJE“

Jedan od glavnih elemenata ocjene o provođenju preventivnih mjera u zaštiti i spašavanju, spremnosti i odgovoru na prirodnu i drugu nesreću predstavlja nivo obučenosti svih struktura u sistemu zaštite i spašavanja.

Iz tih razloga pored normativno-pravne uređenosti i osnivanja snaga za provođenje akcija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća i njihovog opremanja odgovarajućim sredstvima i opremom, obučavanje i osposobljavanje za obavljanje funkcionalnih zadataka predstavlja prvi i osnovni cilj i zadatak Gradske službe civilne zaštite i drugih subjekata u sistemu zaštite i spašavanja (organi uprave, pravna lica).

Jedan od glavnih strateških pravaca Programa razvoja 2021.-2026. godina je obuka i osposobljavanje za potrebe zaštite i spašavanja prema „Planu i programu obučavanja u zaštiti i spašavanju“ na osnovu kojih će se donositi godišnji Planovi obučavanja snaga civilne zaštite.

Relizacija ovog strateškog cilja vršit će se kroz sljedeće konkretne provedbene korake:

- a) izvršiti opremanje Službe za civilnu zaštitu nastavnim sredstvima, potrebnom stručnom literaturom;
- b) pojedinačnim godišnjim planovima obuke i osposobljavanja utvrditi prioritete i rokove za izvođenje obuka i uvježbavanja;
- c) Tokom 2022 godine planirati i izvesti veliku zajedničku vježbu kojom bi se provjerio, ocijenio i verifikovao odgovarajući stepen razvoja zaštite i spašavanja, njena ukupna spremnost, odnosno organiziranost i obučenost.

Finansijska sredstva za provedbu ovog strateškog cilja utvrdit će se godišnjim planom korištenja sredstava iz člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju, koji se donosi na osnovu Odluke Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o uvjetima i načinu korištenja sredstava ostvarenih na osnovu posebne naknade i prema naznačenoj dinamici.

III - PREVENTIVNE MJERE ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

I. Uvod

Ukazujući na potrebu utvrđivanja planskih preventivnih mjera zaštite i spašavanja polazi se od činjenice da preventivne mjere za zaštitu i spašavanje moraju imati prednost nad svim drugim oblicima organizirane i planirane zaštite od prirodnih i drugih nesreća, kao i činjenice da građani gradske zajednice Srebrenik moraju biti pravovremeno i pravilno informirani o svim opasnostima i rizicima i o mogućnostima zaštite, kao i o nužnosti njihovog učestvovanja u odlučivanju o načinu ostvarivanja zaštite od prirodnih i drugih nesreća.

Podaci o opasnostima i rizicima, planovima, mjerama i aktivnostima na zaštiti i spašavanju su javni, pa nosioci planiranja moraju upoznati stanovništvo sa opasnostima i rizicima, načinom zaštite i sa planovima zaštite i spašavanja kao i sa pravilima ponašanja u slučaju prirodne i druge nesreće kao i dio prevencije za smanjenje rizika.

II. Opće naznake prevencije

Prevencija obuhvata planiranje mjera koje su kao redovne planske aktivnosti usmjerene na umanjeње mogućnosti nastanka prirodne i druge nesreće i njenih posljedica, a ako se nesreća ipak desi, određuje se kao skup mjera koje će umanjiti štetne posljedice po ljude i materijalna dobra.

Vrlo važan segment mjera prevencije je faza smanjenja rizika koji prethodi prirodnoj ili drugoj nesreći, odnosno vrijeme prije nastanka prirodne ili druge nesreće. U vremenu prije nastanka prirodne ili druge nesreće podrazumijeva se provođenje određenih mjera zaštite i spašavanja kojima se može uticati na sprečavanje nastanka prirodne ili druge nesreće, odnosno kojima se može uticati na smanjenje djelovanja prirodne ili druge nesreće za što su posebno odgovorni organi vlasti i pravna lica.

Potrebno je podvući obavezu svih nosilaca planiranja da u planirane preventivne mjere zaštite i spašavanja ugrade strateške pravce sa akcijskim planovima u kojima su sadržani konkretni programi, projekti i inicijative za provođenje tih mjera, s utvrđenim nosiocima, saradnicima, rokovima i izvorima finansiranja. To znači da se moraju izabrati ostvarivi ciljevi za predviđeno vrijeme realizacije Programa razvoja, odnosno moraju u potpunosti biti realni.

III. Prevencija kroz mjere i aktivnosti

Na osnovu Zaključaka iz Procjene ugroženosti prioritetno se nameću određene preventivne mjere i aktivnosti zaštite i spašavanja od ključnih opasnosti, koje definiramo kao programske prioritete kroz strateške pravce sa akcijskim planovima u ovom i budućem programu razvoja.

1) Zemljotres

Procjenom ugroženosti već su utvrđene moguće posljedice po ljude i materijalna dobra u slučaju zemljotresa na teritoriji općine Srebrenik. Na osnovu Procjene ugroženosti može se zaključiti da postojeća struktura stambenog fonda i koncentracija građevina na određenim područjima, bespravna gradnja i klizišta, ne pružaju mogućnost primjene efikasne zaštite od zemljotresa, osim građevina građenih savremenim otpornim konstruktivnim elementima.

a) mjere:

- Striktno primjenjivati odgovarajuće zakone i odredbene propise o načinu gradnje stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata.
- Prilikom novih projektiranja moraju se uzimati u obzir konkretni seizmički uslovi našeg područja, lokacije na kojima se grade objekti i primjena osnovnih principa zemljotresnog inženjstva, što će direktno uticati na smanjenje posljedica od zemljotresa.

b) aktivnosti:

- S ciljem preventivne zaštite ljudi i materijalnih dobara od ove prirodne nesreće potrebno je izraditi karte (seizmičkog rizika, maksimalnih intenziteta), seizmičkih, seizmo-tektonskih i drugih, potrebnih za prostorno planiranje i seizmičko projektiranje i građenje.
- Započeti proces naučnog pristupa sagledavanju ugroženosti na mikrolokalitetima, posebno urbanim sredinama sa starim objektima ili objekata koji su građeni starom tehnologijom, a istovremeno ugroženi bespravnom gradnjom ili klizištima.

2) Klizanje i slijeganje tla

Procjenom ugroženosti posebno je evidentirana opasnost klizanja i slijeganja tla, jer je na području grada Srebrenika registrovan veliki broj klizišta, čiji je broj posebno povećan u posljednjih desetak godina. Mnoga klizišta uzrokovana su ili aktivirana usljed izražene nezakonite i neplanske gradnje posebno individualne stambene izgradnje.

a) mjere i aktivnosti:

- Obavezno je kontinuirano praćenje i dokumentovanje nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata, posebno u zahvatu područja ugroženih klizanjem i slijeganjem tla i saobraćajnica.
- Naučni i stručni pristup sagledavanja ugroženosti na mikrolokalitetima, posebno urbanim sredinama i lokaliteta ugroženih bespravnom gradnjom i klizištima izradom odgovarajućih karata, sanacijom klizišta po prioritetima.
- Pooštriti mjere nadzora i sankcionisanja nezakonite i neplanske gradnje stambenih i drugih objekata u okviru dosljedne provedbe propisa koji reguliraju uvjete nisko i visoko gradnje.

4. Visoki snijeg i sniježni nanosi

Procjenom ugroženosti od visokog snijega i sniježnih nanosa nametnula se potreba poduzimanja organiziranih i efikasnih mjera zaštite i spašavanja u uslovima nastanka sniježnih neprilika kao što su zametnost i neprohodnost putnih pravaca, zatim izoliranost određenih sela i seoskih zaseoka, nedostatak energenata u urbanim sredinama, paralizovanje gradskog saobraćaja i snabdijevanje stanovništva životnim namirnicama u takvim uslovima.

a) mjere i aktivnosti:

- Za ovakve aktivnosti, odnosno spašavanje ugroženih i nastradalih u sniježnim nanosima, potrebno je osposobiti i tehnički opremiti odgovarajuća udruženja građana (Gorska služba spašavanja, Planinarsko društvo i drugi).

4) Poplave i spašavanje na vodi i pod vodom

Područje grada Srebrenika je ugroženo od poplava manjeg i velikog intenziteta, većih ili manjih vodotoka i što je posebno izraženo ciklično pojavljivanje u kratkim vremenskim razmacima. Uz ovu pojavu uglavnom se uvijek izražava potreba evakuacije/pomijeranja stanovništva i provođenje mjere spašavanje na vodi i pod vodom. To zahtijeva ostvarivanje neprekidne saradnje i uvezivanja redovnih djelatnosti svih nadležnih nosilaca zaštite i spašavanja u ovoj oblasti.

a) mjere:

- Osigurati sredstva (finansijska i materijalna) i provođenje redovnog održavanja izgrađenih objekata za zaštitu od poplava, te jasno utvrditi stepen zaštite koji oni osiguravaju.
- Administrativnim mjerama osigurati poštivanje propisanog upravljanja i korištenja objekata i prostora u cjelini, a koji imaju uticaj na nastanak poplava, a pritom posebno voditi računa o stanju u širem slivnom području rijeke Tinje.

b) Aktivnosti:

- Istraživačkim aktivnostima izraditi projekte zaštite od poplava na vodotocima radi uređenja glavnih tokova pritoka rijeke Tinje s ciljem jedinstvene zaštite od poplava,
- Stalnim i rigoroznim kontrolama provjeravati stanje i korištenje vode i vodoprivrednih objekata,
- Osposobiti, opremiti i obučiti pripadnike spasilačkih službi a posebno pripadnike Profesionalne vatrogasne jedinice i Gorske službe spašavanja za izvođenje akcija spašavanja na vodi.

5. Suša

Procjenom ugroženosti od suše koje nisu česte naročito sa katastrofalnim posljedicama, ali koje u manjem ili većem intenzitetu nanose štete u materijalnim dobrima, nametnula se potreba prevencije od nastanka i šteta od suše velikih razmjera. Pored toga, suša može ugroziti i ljude, smanjenjem dotoka vode u vodovodnim sistemima ili mehaničkim prekidom u snabdijevanju vodom, a posebno u pogoduje izazivanju požara većih ili manjih razmjera.

a) mjere i aktivnosti:

Prioritetno uspostaviti jedinstven katastar postojećih i novih izvorišta i objekata za vodosnabdijevanje na području Grada Srebrenika.

Zahvatanjem dodatnih količina voda iz raspoloživih ili pripremljenih novih izvorišta poboljšati snabdjevenost stanovništva kroz već obuhvaćene javne vodovode ili njihovo proširivanje na veći broj naselja u kojima je došlo do smanjenja dotoka vode u rezervoare.

6. Masovne pojave ljudskih i životinjskih bolesti

6.1. Epidemije

Prema Procjeni ugroženosti, epidemije zaraznih bolesti predstavljaju nagle pojave više slučajeva nekog zaraznog oboljenja ljudi koje je rezultat uvjeta za njeno nastajanje. Prema epidemiološkim procjenama, za vrijeme trajanja prirodnih ili drugih nesreća, epidemije zaraznih bolesti ljudi javljaju se deset puta češće nego u normalnim okolnostima.

a) mjere i aktivnosti:

Pored općih mjera utvrđenih u Procjeni ugroženosti, u slučaju većih epidemija kao i u slučaju prirodnih i drugih nesreća koje mogu dovesti do epidemije, potrebno je poduzeti i dodatne preventivne mjere ublažavanja opasnosti po ljude i to:

- rano otkrivanje izvora zaraze i puteva prenošenja zaraze,
- laboratorijsko ispitivanje uzroka,
- prijavljivanje zaraznih bolesti,
- izolacija oboljelih,
- kontrola izolacije,
- prevoz i liječenje oboljelih lica,
- zdravstveni odgoj,
- dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija,
- imunizacija, seroprofilaksa i kemoprofilaksa,
- karantena, zdravstveni nadzor.

6.2. Epizootije

Epizootije predstavljaju bolesti životinja koje, s obzirom na učestalost u Bosni i Hercegovini, direktno ugrožavaju živote ljudi te zahtijevaju posebnu pažnju i planiranje preventivnih mjera u ovom programskom periodu.

a) mjere i aktivnosti:

Pored općih mjera utvrđenih u Procjeni ugroženosti, kao dio preventivnih mjera zaštite u ovoj oblasti potrebno je naročito:

- rano otkrivanje i sprečavanje pojava širenja zaraznih oboljenja životinja,
- opremanje veterinarske laboratorije u Veterinarskoj stanici radi ispitivanja uzročnika zaraznih bolesti i drugom opremom,
- dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija,
- pravovremeno osiguranje zaštitnih cjepiva za životinje,
- mjere ograničenja i zabrane prevoza životinja i namirnica životinjskog porijekla.

7. Požari

Veliki požari na području grada Srebrenika do sada su se uglavnom pojavljivali kao posljedice tehničko-tehnološke ili prirodne nesreće (suše), veći šumski požari i drugi požari nastali prirodnim djelovanjem i ljudskom nepažnjom.

Gašenje požara, spašavanje ljudi ugroženih požarom uz provođenje prevencije glavni je zadatak snaga protivpožarne zaštite (profesionalna i dobrovoljna vatrogasna jedinica i javna preduzeća koja gazduju šumama). Procjenom ugroženosti konstatovano je otežano provođenje preventivnih mjera zaštite od požara i eksplozija, gašenja požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i eksplozijom, te ostvarivanje svih drugih pitanja od značaja za funkcioniranje i razvoj u ovoj oblasti.

Da bi se ovakvo stanje prevazišlo potrebno je provesti sljedeće mjere i aktivnosti kao dio prevencije u ovoj oblasti:

a) mjere i aktivnosti:

- U skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH i Procjenom ugroženosti od požara grada Srebrenika, opremiti, obučiti, organizirati i popuniti snage za uspješne intervencije gašenja požara (profesionalnu vatrogasnu jedinicu i dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu).
- Preduzeće koje gazduje šumama na području grada Srebrenika je dužno vršiti organizovano osmatranje šuma, redovno praćenje i pravovremeno javljanje o nastanku požara u cilju što hitnijeg gašenja požara.

8. Led

Led (grad, tuča) kao prirodna pojava sa čestim karakteristikama prirodne nepogode se javlja u vrijeme bujanja vegetacije i čini značajne materijalne štete na poljoprivrednim i voćarskim kulturama, zahvatajući uglavnom pojaseve širine oko 500 metara i dužine 2-5 kilometara na cijelom području Grada.

Da bi se stanje smanjile posljedice ovakve pojave potrebno je preduzeti sljedeće mjere i aktivnosti:

- stvarati naviku kod poljoprivrednih proizvođača da osiguravaju svoja dobra,
- zaštita dobara sa protugradnim mrežama,
- razvijati uspostavljeni protugradni sistem za područje grada.

Grad Srebrenik je u 2021 godini realizovao projekt „protivgradne zaštite“ na području grada, te je kroz implementaciju projekta i ugovorio usluge protivgradne zaštite, što je uključivalo nabavku raketa za protivgradne stanice (ukupno 72 rakete i 6 protivgradnih stanica) sa preduzećem A.D. Gradiška iz Gradiške RS.

U našoj zemlji se djelatnost zaštite od leda/grada, metodom konkurencije, raketama sa reagensom na bazi srebro-jodida obavlja preko 40 godina.

Na području grada Srebrenika uspostavljeno je 6. protivgradnih stanica i to u: Gornjem Srebreniku, Brezju, Srednjoj Špionici, Cagama, Čekanićima i Vrelima.

Planiranje i provođenje različitih mjera prevencije za pojave ispoljavanja bilo koje vrste prirodne nesreće, od posebne je važnosti. Važno je sa aspekta ekonomskog stanja i potrebe da postojeći resursi (organizacija, kadrovi i materijalna sredstva) budu u funkciji.

Grad nema sredstava niti mogućnosti da bez punog angažovanja organa vlasti, pravnih lica iz člana 32. Zakona o zaštiti i spašavanju i drugih pravnih lica, te vladinih i nevladinih organizacija i udruženja ima pravi odgovor na izazove prirodnih i drugih nesreća.

Važnost planiranja i provođenja preventivnih mjera kao početni korak treba biti u nadilaženju improvizacija u primjeni Zakona o zaštiti i spašavanju.

Treba pristupiti implementaciji obaveza utvrđenih u narednom elementu „osnovni ciljevi, zadaci i načini ostvarivanja zaštite i spašavanja sa smjernicama za organiziranje snaga i sredstava zaštite i spašavanja“.

4. OSNOVNI CILJEVI, ZADACI I NAČINI OSTVARIVANJA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA SA SMJERNICAMA ZA ORGANIZIRANJE SNAGA I SREDSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

I. Uvod

S obzirom na procijenjeno stanje ugroženosti područja grada Srebrenika od prirodnih i drugih nesreća, pri čemu su definisane ključne opasnosti i rizici kao stalna prijetnja životu i zdravlju ljudi i materijalnim, nameće se potreba hitnog pristupanja realizaciji postavljenih ciljeva i zadataka.

Političko i strateško definisanje ciljeva i zadataka ima presudnu ulogu u stvaranju povoljnog okruženja i poželjnog stepena zaštite i spašavanja od svih opasnosti i rizika za područje grada Srebrenika.

II. Osnovni ciljevi

Uvažavajući sva dosadašnja iskustva Procjene ugroženosti općine Srebrenik, koju je donijelo Općinsko vijeće, događaje i trendove koji imaju uticaj na organizaciju i funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara, a uvažavajući ciljeve utvrđene u Politici razvoja, utvrđuju se osnovni ciljevi zaštite i spašavanja u gradu Srebreniku i to:

- 1) uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja koji će biti u mogućnosti odgovoriti na sve potencionalne opasnosti na način da cjelovito, dugoročno i u najvećoj mjeri zadovolje potrebe grada Srebrenika i njenih građana, na smanjenju uticaja prirodnih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš, a ako se dogode nesreće da bude što manje posljedica i efikasnije otklanjanje posljedica tih nesreća;
- 2) povećanje saradnje među nosiocima planiranja, stručno usmjeravanje aktivnosti i resursa, usklađivanje i koordinaciju u provođenju akcija zaštite i spašavanja u gradu Srebreniku primjenom svih raspoloživih mehanizama upravne nadležnosti;
- 3) organizovanje i izgradnja djelotvornog i prilagodljivog sistema zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara usmjerenog na ostvarivanje vizije i ciljeva po svakom elementu, naročito na povećanju nivoa prevencije u okviru koncepta održivog razvoja prilagođenog interesima i potrebama zaštite i spašavanja;
- 4) definisanje i izgradnju odgovarajućih struktura za zaštitu i spašavanje čija će okosnica biti pravna lica koja se u okviru redovne djelatnosti bave nekim od poslova zaštite i spašavanja i imaju visok nivo spremnosti;

III. Konkretna zadaća

I. Služba za civilnu zaštitu

U gradu Srebreniku, je osnovana Služba za civilnu zaštitu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju, ali ista nije popunjena u skladu sa propisima iz oblasti zaštite od požara i vatrogastva, odnosno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kako bi se na kvalitetniji način moglo odgovoriti postavljenim zadacima utvrđenim Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonu o zaštiti od požara.

Popunjavanje Službe za civilnu zaštitu u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonom o zaštiti od požara kao i planskim dokumentima završiti najkasnije do kraja 2022. godine.

2. Operativni centar civilne zaštite

S obzirom na to da je grad Srebrenik minimalnim sredstvima opremila Operativni centar civilne zaštite, ovaj centar je u narednom periodu potrebno opremiti i osposobiti za rad, odnosno kako bi mogao u punom kapacitetu vršiti svoje Zakonom utvrđene obaveze i poslove. Posebnu pažnju prilikom organizovanja i popunjavanja ovog Centra treba obratiti na njegovu „mirnodopsku ulogu“ odnosno ulogu u uslovima prirodne ili druge nesreće, kada se centar popunjava do punog broja i kada radi neprekidno 24 sata.

Operativni centar civilne zaštite se treba opremiti nedostajućom opremom najkasnije do kraja 2023. godine.

3. Gradski štab civilne zaštite

Gradski štab civilne zaštite je organiziran i popunjen stručnim kadrovima u skladu sa zakonom o zaštiti i spašavanju i Pravilnikom o načinu rada i funkcioniranja štabova..... i osposobljen je za izvršavanje svoje misije rukovođenja i upravljanja akcijama zaštite i spašavanja.

Štabovi i povjerenici civilne zaštite u mjesnim područjima, većim pravnim licima i drugim institucijama nisu organizirani niti popunjeni. U narednom periodu je potrebno izvršiti njihovo popunjavanje i stručno osposobljavanje za vršenje zadataka iz njihove nadležnosti.

Organiziranje, popuna i obučavanje članova štabova civilne zaštite u mjesnim područjima treba završiti najkasnije do kraja 2024. godine.

4. Službe zaštite i spašavanja

Prema odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju, a u skladu sa članom 32., u privrednim društvima i drugim pravnim licima koja obavljaju djelatnost od značaja za zaštitu i spašavanje osnivaju se Službe zaštite i spašavanja, odnosno ako nije moguće u tim privrednim društvima i drugim pravnim licima organizirati Službu zaštite i spašavanja u skladu sa procjenom ugroženosti, organiziraju se samostalne službe zaštite i spašavanja koje djeluju na području grada Srebrenika.

U vezi s tim je osnovano 8. (osam) odgovarajućih Službi zaštite i spašavanja i to:

1. Služba za zaštitu od požara u Vatrogasnom društvu Srebrenik;
2. Služba za vodosnabdijevanje u J.P. "Vodovod i kanalizacija" d.d. Srebrenik;
3. Služba za spašavanje iz ruševina u pravnom licu ITK Musić d.o.o. Srebrenik;
4. Gorska služba spašavanja u udruženju građana "Gorska služba spašavanja";
5. Služba za zbrinjavanje u Crvenom križu
6. Služba za čistoću i asanaciju terena u J.P. "9. Septembar" d.d. Srebrenik;
7. Služba za spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla u J.P. "Veterinarska stanica" Srebrenik
8. Služba za medicinsku pomoć u J.Z.U. "Dom zdravlja" Srebrenik

U narednom periodu treba raditi na stručnom osposobljavanju, odnosno obuci rukovodilaca ovih Službi te u skladu sa mogućnostima budžeta, pomagati u njihovom dodatnom opremanju.

Služba za civilnu zaštitu će osigurati izvršenje obuke rukovodilaca Službi zaštite i spašavanja a Gradski štab civilne zaštite i Gradonačelnik će u budžetu obezbijediti dio sredstava za njihovo opremanje (sredstva posebne namjene za zaštitu i spašavanje) u narednom periodu kontinuirano 2021-2026.godina.

5. Komisija za utvrđivanje i procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća

Praksa je pokazala da na terenu vlada velika nejasnoća u vezi sa metodama i postupcima u radu na procjenjivanju i evidentiranju nastalih šteta i provedbi postupka oko traženja i odobravanja finansijske ili materijalne pomoći. Iz tih razloga, da bi komisija za utvrđivanje i procjenu štete vršila što efikasnije svoj rad, potrebno je putem medija izvršiti edukaciju građana o postupcima i načinima prijavljivanja šteta nastalih kao posljedica djelovanja prirodnih i drugih nesreća.

Da bi komisija za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća mogla kvalitetno ispunjavati svoje obaveze, utvrđene i u mjerama prevencije, potrebno je kontinuirano svake godine vršiti organiziranje i provođenje njihove obuke u provođenju Uredbe o jedinstvenoj metodologiji z procjenu šteta.

6. Opremanje

Uvažavajući ekonomski razvoj grada Srebrenika, intencije i zadaci iz Programa razvoja upućuju na potrebu uključivanja u sistem zaštite i spašavanja stručnih kadrova i materijalnih resursa koji se nalaze u pravnim licima.

Osnovne strukture civilne zaštite – zaštite i spašavanja, opremaju se i financiraju iz budžeta Grada ili drugim Zakonom predviđenih izvora.

U narednom periodu svi nosioci planiranja zaštite i spašavanja dužni su pravovremeno planirati odgovarajuća finansijska sredstva za nabavku i opremanje te obučavanje svih struktura civilne zaštite u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju.

7. Saradnja sa nevladinim organizacijama i udruženjima

Zbog raznolikosti sadržaja djelovanja (pri pružanju pomoći u pronalaženju, spašavanju i zbrinjavanju ugroženog i nastradalog stanovništva, osiguranju raznovrsne humanitarne pomoći u slučaju masovnih prirodnih i drugih nesreća, gašenju požara, uspostavi pokidanih veza i dr.) potrebno je afirmirati društveni značaj nevladinog humanitarnog sektora i organizacija civilnog društva.

IV. Načini ostvarivanja zaštite i spašavanja

Zaštita i spašavanje ostvaruje se prije svega dosljednim provođenjem Zakona o zaštiti i spašavanju i provedbenih propisa koji proizilaze iz Zakona, te interesornih zakonskih i provedbenih propisa kojima je regulisana ova oblast.

Da bi se ovo ostvarilo potrebno je:

- 1) izvršiti interesorno usklađivanje svih provedbenih propisa u dijelu koji se odnosi na zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara;
- 2) pratiti, procjenjivati i kontinuirano ažurirati planske dokumente (procjenu ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća i Plan zaštite i spašavanja);
- 3) osigurati punu transparentnost i odgovornost u trošenju finansijskih sredstava namijenjenih za zaštitu i spašavanje.

V. Smjernice za organiziranje snaga civilne zaštite, odnosno snaga zaštite i spašavanja

a) Opće smjernice

Na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju smjernice o organiziranju strukture civilne zaštite sadržane su u propisima kako slijedi:

- Odlukom o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja općine Srebrenik utvrđene su nadležnosti organa vlasti u obavljanju poslova iz člana 29.,
- Federalna uprava civilne zaštite je propisala način rada i upravljanja štabova i organa iz člana 111.,
- Federalna uprava civilne zaštite propisala je poslove i zadatke i način rada povjerenika civilne zaštite iz člana 118.stav 1.,
- Federalna uprava civilne zaštite je svojim propisom bliže utvrdila uvjete za organiziranje, poslove i zadatke i način rada službi zaštite i spašavanja iz člana 122. i 124.,
- Federalna uprava civilne zaštite je svojim propisom bliže utvrdila uvjete za organiziranje, poslove i zadatke i način rada jedinica civilne zaštite iz člana 127.,
- Propisom federalnog ministarstva finansija utvrđen je način prikupljanja, evidentiranja i namjenskog trošenja posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća na osnovu člana 180.

Procjena ugroženosti ukazuje na potrebu da se obavezno planira i organiziranje:

- Štabova civilne zaštite u mjesnim područjima,
- Imenovanje povjerenika u mjesnim zajednicama,
- Formiranje službi zaštite i spašavanja,
- Formiranje jedne jedinice civilne zaštite opće namjene u formaciji voda.

Organizacija i uspostavljanje struktura civilne zaštite koje u proteklom petogodišnjem programskom periodu nije urađeno, treba biti izvršeno do kraja 2023. godine.

b) dodatne smjernice

U cilju ublažavanja prirodnih i drugih nesreća i osposobljavanja u sistemu zaštite od prirodnih i drugih nesreća potrebno je pažnju usmjeriti na:

- osmatranje i praćenje, prognoziranje i predviđanje mogućih opasnosti i prirodnih i drugih nesreća,
- planiranje zajedničkih mjera prevencije,
- edukaciju građana, pravnih i fizičkih lica o njihovim pravima i obavezama u planiranju i provođenju zaštite i spašavanja,
- informacijsko-komunikacijski sistem kao podršku u rukovođenju u prirodnim i drugim nesrećama,
- povećanje lične zaštite građana.

c) Programi i planovi za smanjenje rizika

U planovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara predviđeno je da se kroz provođenje ovih planova moraju smanjiti veliki rizici koji mogu pruzrokovati prirodne i druge nesreće većih (katastrofalnih) razmjera, a odnose se na velike zemljotrese, poplave, slijeganje tla, klizišta, požare i sl. Programom razvoja utvrdit će se preventivne i operativne mjere koje treba provoditi prije nastanka, u toku i nakon ispoljene prirodne nesreće, što će biti osnov za izradu i ažuriranje planova zaštite i spašavanja.

5. OSNOVE ZA IZRADU PROGRAMA ZA OBUČAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE U ZAŠTITI I SPAŠAVANJU

I. Uvod

Ovim dokumentom uređuju se: ciljevi i namjena, planiranje, organiziranje, izvođenje i provjeravanje stepena obučenosti i osposobljenosti za zaštitu i spašavanje, kao i materijalno-tehničko i finansijsko osiguravanje procesa izvođenja obuke.

Obuka i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje obuhvata prezentiranje osnovnih i posebnih znanja o prirodnim i drugim nesrećama, obuka i osposobljavanje kadrova iz organa uprave nadležnih za prevenciju i saniranje posljedica prirodnih i drugih nesreća, pripadnika službi zaštite i spašavanja, stanovništva, nevladinih organizacija i privrednih društava čija djelatnost može koristiti u zaštiti i spašavanju.

Trenutno stanje u oblasti planiranja i izvođenja obuke prema Planu i programu obučavanja je u zastoju, odnosno vrši se djelimično za pojedine strukture i to: Gorska služba spašavanja i Služba za zaštitu od požara.

II. Cilj i namjena

Osnovni cilj obučavanja i osposobljavanja je prenošenje znanja i osposobljavanje za kvalitetno izvršavanje zadataka zaštite i spašavanja u slučaju prirodnih i drugih nesreća, a posebno mjera prevencije u zaštiti i spašavanju i provođenju mjera zaštite i spašavanja.

III. Programiranje i planiranje

Na osnovu donešenog Plana i programa obučavanja vrši se godišnje planiranje i izvođenje obuke.

Na osnovu njih organizirana je:

- obuka za gorsku službu spašavanja,
- obuka za službu za zaštitu od požara.

Obučavanje ostalih struktura zaštite i spašavanja, štabova, povjerenika i jedinica nije planirano niti vršeno zbog činjenice da one još nisu u cijelosti osnovane (osim Službi zaštite i spašavanja) što u narednom periodu treba biti prioritet.

Programi osposobljavanja

Prema Planu i programu osposobljavanja, osposobljavanjem za zaštitu i spašavanje u gradu Srebreniku obuhvaćeni su:

1. rukovodioci službi za upravu, državni službenici i namještenici, koji po važećim propisima imaju zadatke na prevenciji i saniranju posljedica od prirodnih i drugih nesreća;
2. članovi Gradskog štaba civilne zaštite;
3. osobe koje profesionalno rade na poslovima civilne zaštite;
4. rukovodioci službi zaštite i spašavanja;
5. pripadnici jedinice CZ opće namjene;
6. pripadnici nevladinih organizacija i udruženja koja po prirodi svog djelovanja imaju značaj za zaštitu i spašavanje;
7. stanovništvo (građani);
8. učenici osnovnih i srednjih škola.

Navedeni programi razlikuju se prema namjeni svake od struktura za zaštitu i spašavanje za koju se planiraju i realizuju i to:

- pripadnici jedinica civilne zaštite moraju proći kroz uvodno, osnovno i dopunsko osposobljavanje najmanje jednom u roku od pet godina;
- pripadnici službi zaštite i spašavanja uvodno i dopunsko osposobljavanje, jer im osnovna znanja osigurava njihova osnovna djelatnost;
- rukovodioci službi zaštite i spašavanja za obavljanje komandnih odnosno rukovodnih dužnosti najmanje jednom u dvije godine;
- rukovodioci službi za upravu, državni službenici i namještenici za izvršavanje preventivnih mjera i upravljanja akcijama zaštite i spašavanja iz svoje nadležnosti najmanje jednom u tri godine;
- štabo civilne zaštite za rukovođenje akcijama zaštite i spašavanja najmanje jednom godišnje;
- nevladine organizacije i udruženja (crveni križ, radioamateri, planinari i dr.) obučavati tako da uz svoju osnovnu djelatnost osiguraju i potrebnu osposobljenost u zadacima zaštite i spašavanja;
- planirati obuku stanovništva za provođenje mjera samopomoći i prve pomoći u zaštiti i spašavanju u saradnji sa sredstvima masovnog komuniciranja, prije svega lokalnih radio i TV stanica (saopćenja, tematske rasprave, kvizovi znanja, spotovi i sl.) kontinuirano tokom godine a najmanje jednom u tri mjeseca;

Stimulativne mjere

Radi dodatnog interesovanja i razvijanja takmičarskog duha u izvršavanju zadataka zaštite i spašavanja, a na osnovu Uredbe Vlade Federacije BiH o vrsti, kriterijima i postupku za dodjelu priznanja i nagrada civilne zaštite („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/04) potrebno je, nakon svake značajnije obuke ili vježbe izabrati najistaknutije pojedince ili grupe kojima se na prigodan način uručuju odgovarajuća priznanja i nagrade.

Planiranje

Na osnovu Plana obuke koji donosi Federalna uprava civilne zaštite, sačinjavat će se godišnji operativni plan izvođenja obuke i osposobljavanja po mjerama zaštite i spašavanja, uvažavajući elemente navedene u Programu razvoja, utvrđene kao obaveza provođenja u Politici razvoja, Strateškim pravcima sa akcijskim planovima i zaključcima iz Procjene ugroženosti.

Nastavna sredstva

Prilikom priprema za izvođenje obuke i osposobljavanja planira se nabavka potrebnih očiglednih nastavnih sredstava. Služba civilne zaštite će, prema vlastitoj procjeni, pripremati i štampati potrebne količine priručnika, skripti, publikacija i sl. prema određenim mjerama zaštite i spašavanja i iznaći najpovoljnije mogućnosti u ovom planskom periodu za realizaciju kvalitetne obuke po svim mjerama zaštite i spašavanja.

IV. Organiziranje i izvođenje obuke

Organizacija

Obuku i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje organizuje Federalna uprava civilne zaštite, Kantonalna uprava civilne zaštite i Gradska služba za civilnu zaštitu, udruženja i druge nevladine organizacije, privredna društva i druge organizacije, svako iz svoje nadležnosti.

Uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje za zaštitu i spašavanje prema nadležnosti organiziraju Federalna i Kantonalna uprava civilne zaštite i Služba za civilnu zaštitu prema vlastitim operativnim planovima i programima.

Dopunsko i specijalističko obučavanje i osposobljavanje, posebno kadrova koji rukovode akcijama zaštite i spašavanja, vrši Federalni centar za obuku.

Za osposobljavanje pripadnika jedinica civilne zaštite opće namjene odgovorna je Služba civilne zaštite.

Izvođenje

Programi obuke i osposobljavanja izvode se u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i Planom i Programom obučavanja struktura zaštite i spašavanja.

V. Oblici osposobljavanja

Oblici osposobljavanja za zaštitu i spašavanje bit će: uvodno, osnovno, dopunsko osposobljavanje i vježbe (samostalne, komandno-štabne, pokazne i zajedničke).

1. Uvodno osposobljavanje je obavezno za sve organizirane strukture zaštite i spašavanja i obuhvata opća znanja iz oblasti zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća sa težištem na organiziranje i djelovanje svih struktura zaštite i spašavanja, prava i obaveze pripadnika civilne zaštite i njihovih zadataka na svim nivoima organiziranja.

2. Kroz osnovno obučavanje i osposobljavanje stiču se stručno-teorijska i praktična znanja koja osiguravaju stručno izvršavanje zadataka svakog pojedinca, djelovanje štabova civilne zaštite, povjerenika, jedinica, službi ili drugog operativnog sastava, pravilnu i racionalnu upotrebu tehničkih i drugih sredstava za zaštitu i spašavanje. Osnovno osposobljavanje se planira i provodi sa svim strukturama zaštite i spašavanja prema planovima upotrebe najmanje jednom u pet godina u trajanju od osam do dvanaest sati.

3. Dopunsko obučavanje i osposobljavanje ima zadatak dopunjavanja, obnavljanja i modernizacije već postojećih znanja stečenih kroz uvodno i osnovno obučavanje i osposobljavanje, uz poštivanje principa kontinuiteta. Za pripadnike iste jedinice, službe ili drugog operativnog sastava, dopunsko osposobljavanje se izvodi u određenim vremenskim intervalima. Razlozi za dopunsko osposobljavanje su: procjena na osnovu konkretnih djelovanja jedinica ili pojedinaca u zaštiti i spašavanju, nabavka nove opreme i drugih tehničkih sredstava, naučene lekcije (vlastite i tuđe) u zaštiti i spašavanju, te novi zadaci i obaveze jedinice, službe ili drugog operativnog sastava.

4. Vježbe su jedan od oblika dopunskog osposobljavanja i namijenjene su kako za osposobljavanje tako i za provjere stepena obučenosti i osposobljenosti u organiziranju i izvršavanju konkretnih zadataka u zaštiti i spašavanju.

Predavači – instruktori zaštite i spašavanja

Za predavače-instruktoze zaštite i spašavanja angažovati sertifikovane instruktore civilne zaštite, istaknute stručnjake iz određenih oblasti koji pored stručnog znanja iz oblasti zaštite i spašavanja posjeduju osnovna znanja iz andragogije i andragoške didaktike.

Pored toga, za predavače angažovati i vanjske saradnike sa fakulteta, a posebno one koji su angažovani na izradi naučno-istraživačkih projekata iz zaštite i spašavanja.

VI. Finansiranje

Finansijska sredstva za obučavanje i osposobljavanje struktura civilne zaštite, čiji je osnivač Grad, osiguravaju se u budžetu grada Srebrenika iz sredstava posebne naknade za zaštitu i spašavanje.

6. PREGLED OČEKIVANIH TROŠKOVA SA IZVORIMA FINANSIRANJA

I. Uvod

Procjena ugroženosti grada predviđa budžetska sredstva za finansiranje zaštite i spašavanja i ona trebaju biti najviše trošena u preventivnim mjerama, odnosno u realizaciji strateških pravaca razvoja.

U Zakonu o zaštiti i spašavanju u poglavlju finansiranje, tačno su predviđeni izvori sredstava kao i područja ulaganja sredstava.

Sredstva za zaštitu i spašavanje su strogo namjenska sredstva koja zahtijevaju punu transparentnost u trošenju i mogu se koristiti isključivo za namjene utvrđene u Zakonu o zaštiti i spašavanju kroz godišnje planove korištenja koje donosi Gradski štab civilne zaštite.

II. Izvori finansiranja

Sredstva potrebna za realizaciju Zakona o zaštiti i spašavanju, Programa razvoja i donešenih godišnjih planova, te projekata definiranih u strateškim pravcima razvoja i u odgovarajućim akcijskim planovima osigurat će se:

- iz budžetskih sredstava u okviru redovnog planiranja budžeta za potrebe redovne djelatnosti, po pravilu, kao dio preventivnih i strukturalnih mjera prije nastanka prirodne ili druge nesreće, kao i za otklanjanje posljedica prirodne ili druge nesreće,
- iz sredstava pravnih lica, iz osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i drugih izvora utvrđenih u Zakonu o zaštiti i spašavanju i drugim zakonima,
- na osnovu posebne naknade na neto plaće 0,5 % iz sredstava koja pripadaju gradu, a na osnovu Godišnjeg plana korištenja sredstava zaštite i spašavanja i zadataka utvrđenih u Programu razvoja, naročito za osiguranje materijalnih resursa-opremanje, te osposobljenosti za odgovor na prirodnu ili drugu nesreću,

Polazeći od visine godišnjeg budžeta Grada te njegov planirani godišnji rast od 5 % godišnje, u narednom periodu za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća u budžetu Grada za period 2021. – 2026. godine, mogla bi se izdvojiti sredstva za zaštitu i spašavanje u iznosima prikazanim u sljedećoj tabeli:

Opis	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
Novčana sredstva koja bi trebalo planirati u budžetu Grada za potrebe zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća	110.000,00	130.000,00	150.000,00	170.000,00	190.000,00

Prvi sistemski odgovor finansiranja sistema zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća je sadržan u Zakonu o zaštiti i spašavanju koji navodi izvore i uvođenje posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru za obavljanje privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu. Zakon je utvrdio i način raspodjele tih sredstava između Federacije, Kantona i Općina/Gradova u kojima su ta sredstva ostvarena i to:

- 15 % pripada Federaciji BiH i služi isključivo za namjene iz člana 182.tač.2 do 7. Zakona o zaštiti i spašavanju,
- 25 % pripada Kantonu i služi isključivo za namjene iz člana 183. tač. 2. do 8. Zakona o zaštiti i spašavanju,
- 60 % pripada Općini/gradu u kojoj su ta sredstva ostvarena i služe isključivo za namjene iz člana 184. tač. 2.do 7. Zakona o zaštiti i spašavanju.

Uzimajući u obzir objavljene statističke podatke o ukupnom broju zaposlenih i isplaćenju prosječnoj neto plaći, uz njen planirani rast od cca 5 % godišnje i uz isti broj zaposlenih, očekuje se da sredstva prikupljena na osnovu naknade za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća u visini 0,5 % od isplaćene neto plaće i naknade na osnovu ugovora o djelu, u planskom periodu 2021. – 2026. godina iznose:

Opis	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Sredstva grada 60 %	100.000,00	110.000,00	120.000,00	130.000,00	140.000,00
Ukupno za planski period:	600.000,00 KM				

U planiranju visine sredstava iz ovih izvora nije uzet rast broja zaposlenih, jer nema adekvatan podatak za ovaj period.

Sredstva iz ove predhodne tabele nemaju karakter budžetskih sredstava tako da se neutrošena sredstva iz prethodne godine prenose u naredne godine.

Sredstva ostvarena na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju nisu i ne mogu biti jedina sredstva za sveukupne namjenske potrebe zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara. Potrebno je voditi računa i o svim drugim dozvoljenim izvorima sredstava prema članu 179. Zakona o zaštiti i spašavanju, (budžet, sredstva pravnih lica, osiguranja, dobrovoljnih priloga, međunarodne pomoći i dr) koja kao objedinjena obavezno voditi na posebnom računu za zaštitu i spašavanje.

III. Očekivani troškovi

Raznovrsni poslovni interesi usklađeni sa interesima zaštite i spašavanja, mogu biti oblik sufinansiranja ove djelatnosti, posebno ukoliko promoviraju razvijanje svjesnosti o opće društvenim vrijednostima, zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i okoliša. Pored oblasti finansiranja utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, sredstva za sufinansiranje, podrazumijevaju ulaganja u:

- postojeće službe hitne medicinske pomoći, profesionalne vatrogasne jedinice i dobrovoljnog vatrogasnog društva,
- kapacitete javnih i drugih preduzeća, udruženja građana, koja su proglašene službama zaštite i spašavanja,
- naučne i istraživačke projekte zaštite i spašavanja,
- obučavanje za potrebe zaštite i spašavanja,
- nevladine i organizacije civilnog društva zbog raznolikosti djelovanja su od posebnog značaja za upotpunjavanje sadržaja svih mjera zaštite i spašavanja koje budu imale tretman službi zaštite i spašavanja.

Sve vrste ulaganja moraju biti razrađene u godišnjim finansijskim planovima svih nosilaca planiranja, a realizacija tih planova mora biti predmet informisanja i verifikovanja kod nadležnih organa.

Finansiranje očekivanih troškova podrazumijeva da zajednica neće biti pogođena prirodnim i drugim nesrećama velikih razmjera, jer u takvim situacijama dolazi do revizije i budžeta i drugih izvora sredstava koja se ulažu u odgovor ili u oporavak na nastalu prirodnu ili drugu nesreću, jer praksa pokazuje da svaka zajednica koja bude pogođena prirodnom ili drugom nesrećom (katastrofa) odmah pristupa radikalnoj izmjeni budžeta, kada postojeća planirana i osigurana sredstva nisu dovoljna za trenutni odgovor ili sanaciju stanja, odnosno rehabilitaciju u fazi oporavka.

IV. Pregled projekata značajnih za zaštitu i spašavanje

Kao ilustraciju ulaganja u sistem zaštite i spašavanja, primjereno prevenciji zaštite i spašavanja, izdvijen je izvod iz Strategije integralnog razvoja općine Srebrenik za period 2016-2021 godina. Projekti u tabeli doprinose razvoju zaštite i spašavanja, uz ponovnu konstataciju da Gradonačelnik može kandidovati i dodatne programe i projekte.

PROJEKTI
Izgradnja sistema vodosnabdijevanja za sva naselja
Izgradnja kanalizacionog sistema i prečistača otpadnih voda za sva naselja
Akumulacija bistričke rijeke – hidro - geološka istraživanja, projektovanje i prva faza radova
Sanacija i regulacija kritičnih dionica korita rijeke Tinje
Sanacija vodotoka II kategorije
Opremanje PVJ, GSS i VJ VD Srebrenik i smanjenje rizika (edukacija i trening)

Opremanje operativnog centra civilne zaštite
Edukacija građana, izgradnja adrenalina parka i umjetne stijene
Izrada katastra klizišta na području općine i provođenje mjera sanacija i zaštite od klizišta
Razvoj selektivnog prikupljanja otpada, edukacija i tehničko opremanje

VII. ZAVRŠNI DIO

Zadužuje se Gradonačelnik da prati realizaciju zadataka utvrđenih u Programu razvoja zaštite i spašavanja i u okviru ovlaštenja iz svoje nadležnosti osigura potpunu realizaciju ovog programa i da povremeno kroz odgovarajuće Informacije iz oblasti zaštite i spašavanja, informiše Gradsko vijeće o ovim pitanjima i problemima koji postoje u provođenju Programa.

Organi uprave dužni su, svako u pitanjima iz svoje nadležnosti i oblasti za koju su osnovani, u svojim godišnjim programima rada planirati i izvršavati sve zadatke iz Programa razvoja koji su utvrđeni za oblast za koju su nadležni na način kako je to utvrđeno u Programu razvoja, uvažavajući da sredstva iz planiranih i utvrđenih izvora osiguravaju realizaciju svih strateških pravaca.

Služba za civilnu zaštitu, kao osnovni stručni organ za oblast zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća na nivou grada Srebrenika, ima obavezu da prati realizaciju Programa razvoja i u okviru svojih ovlaštenja, utvrđenih Zakonom o zaštiti i spašavanju, podstiče i koordinira aktivnosti organa uprave na njihovom angažovanju u realizaciji Programa i problemima koji postoje u tim pitanjima.

Konkretizovanje svih zadataka utvrđenih u Programu razvoja izvršit će se u Planovima zaštite i spašavanja grada Srebrenika.

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku grada Srebrenik“.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
GRAD SREBRENİK
- Gradsko vijeće -
Broj: 01-544/21
Datum: 18.10. 2021. godine

Predsjedavajući Gradskog vijeća

Mato Matijević s.r.